

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин і регіональних студій

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
«Країни і регіони світу в сучасному геополітичному просторі»

Підготовки   *бакалавра*
галузі знань   *29 «Міжнародні відносини»*
Спеціальності   *291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»*
Освітньо-професійної програми *«Міжнародні відносини»*

Силабус розроблено на основі Стандарту вищої освіти України для бакалаврів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Розробник: *Патійчук Віктор Олексійович*

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин і регіональних студій, протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри:

проф. Коцан Н. Н.

СИЛАБУС

НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ	Країни і регіони світу в сучасному геополітичному просторі
ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА	Волинський національний університет імені Лесі Українки; факультет міжнародних відносин; кафедра міжнародних відносин і регіональних студій
ПЕРІОД РЕАЛІЗАЦІЇ КУРСУ	I семестр, 2022-2023 навчальний рік
ВИКЛАДАЧ	Патійчук Віктор Олексійович
КОНТАКТНІ ДАНІ	PatiychukViktor@vnu.edu.ua
КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧА	Кандидат географічних наук, доцент. Наукові дослідження у сфері міжнародної та регіональної безпеки; сучасних міжнародних конфліктів та глобальних політичних проблем; геополітичних процесів у сучасному світі; міжнародного туризму.
ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ	<i>Лекції, семінари.</i>
КРЕДИТИ ECTS	5
ФОРМА КОНТРОЛЮ	<i>Залік</i>
МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОЦІНКИ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (КРИТЕРІЇ ТА ФОРМА ОЦІНЮВАННЯ ОТРИМАННЯ КРЕДИТУ ЗА КУРС)	Оцінювання під час семінарських занять здійснюється на основі того наскільки студент вміє самостійно проаналізувати і передати здобуті знання. Перечитування під час відповіді інформації з паперових та електронних носіїв забороняється. За кожне семінарське заняття й повну та структуровану відповідь – студент може максимально отримати 6 балів. За кожен змістовий модуль (два за курс) можна набрати по 30 балів (модуль 1). ІНДЗ (модуль 2) здаються під час семінарських занять, посилання на використані матеріали та ресурси є обов'язковими. Кожен студент несе особисту відповідальність за академічну доброчесність. Формою підсумкового семестрового контролю з вказаної дисципліни є залік, який виставляється за поточними оцінками з семінарських занять (модуль 1; максимум – 60 балів) та ІНДЗ (модуль 2; максимум – 40 балів). Якщо студент не набрав достатньої кількості балів під час занять чи не справився з ІНДЗ – він може добрати бали під час заліку, давши правильні відповіді на усні запитання.
ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Спілкування під час навчального процесу повинно базуватися на взаємній повазі і толерантності. Пропущені лекційні заняття не відпрацьовуються, семінарські заняття можуть бути відпрацьованими лише за умови наявності вагомих доказових причин відсутності студента. Дедлайн здачі ІНДЗ та пропущених семінарських занять (за умови вагомих доказових причин) – до дня здачі заліка. Максимальна кількість пропусків без вагомих доказових причин – 2 (два). Відпрацювання пропущених занять проводяться у форматі рукопису реферативних повідомлень, які розглядалися на семінарах. Нульова терпимість до списування.
МЕТА І ЗАВДАННЯ І КУРСУ	Метою курсу є вивчення сучасних закономірностей геополітичного розвитку та геополітичної орієнтації країн і регіонів світу. Основними завданнями курсу є навчити студентів аналізувати геополітичну ситуацію в різних країнах і регіонах планети.

ОПИС КУРСУ

КУРС ПОДІЛЕНИЙ НА 10 ТЕМ ПРОТЯГОМ СЕМЕСТРУ

№ з п.	ТЕМА
1	Загальні відомості про геополітичний розвиток світу.
2	Основні поняття та категорії сучасної геополітики.
3	Класифікація країн за їх геополітичним розвитком.
4	Роль і значення держав світу у сучасному геополітичному просторі.
5	Головні геополітичні проблеми сучасності.
6	Сучасна геополітична ситуація та проблеми політичного та економічного розвитку в Європі.
7	Сучасна геополітична ситуація та проблеми політичного та економічного розвитку в Північній та Південній Америці.
8	Сучасна геополітична ситуація та проблеми політичного та економічного розвитку в Африці.
9	Сучасна геополітична ситуація та проблеми політичного та економічного розвитку на Близькому Сході та країнах Азії.
10	Сучасна геополітична ситуація та проблеми політичного та економічного розвитку Австралії та країн Океанії.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

	1. Patiychuk Viktor. Spatial Aspects of International Security in the Nuclear Context. <i>Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки</i>. Луцьк. Вежа-Друк. 2018. № 3 (376). С. 35–46. 2. Патійчук В. О. Актуальні проблеми зовнішньої політики і безпеки країн і регіонів світу в контексті поширення сучасних міжнародних конфліктів. <i>Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки</i>. Луцьк. Вежа-Друк. 2018. № 5 (381). С. 55–67. 3. Патійчук В. О. Регіональні аспекти сучасних міжнародно-безпекових проблем. <i>Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки</i>. Луцьк. Вежа-Друк». 2018. № 5 (381). С. 93–101. 4. Патійчук В. О., Гірак Ю. І. Іспанський регіоналізм як сучасний безпековий виклик Європі. <i>Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки</i>. Луцьк. Вежа-Друк. 2019. № 1 (385). С. 57–67. 5. Патійчук В., Манзій Н. Італійський сепаратизм як один із проявів політики регіоналізму та його безпекові виклики для Європи. <i>Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки</i>. Луцьк. Вежа-Друк. 2019. № 9 (393). С. 78–85. 6. Патійчук В., Саванюк С., Лобанкова А., Ройко С. Актуальні проблеми сучасної зовнішньої політики Китаю в контексті регіональних проблем та територіальних конфліктів щодо своїх сусідів. <i>Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки</i>. Луцьк. Вежа-Друк. 2020. № 5 (409). С. 61–77. 7. Патійчук В. О. Міжнародна та регіональна безпека: словник-довідник для магістрів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньо-професійних програм «Міжнародні відносини», «Регіональні студії» та «Суспільні комунікації». Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2021. 54 с.

ОБОВ'ЯЗКОВА ЛІТЕРАТУРА

	1. Дністрянський М. Політична географія та геополітика: навч. посіб. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. 344 с.

2. Політична географія і геополітика: навч. посіб./ Б. П. Яценко, В. І. Стафійчук, Ю. С. Брайчевський та ін.; за ред. Б. П. Яценка. К.: Либідь, 2007. 255 с.
3. Геополітика в поняттях і термінах: підручник для студентів та аспірантів спеціальності «Політологія» / М. Вегеш, М. Палінчак, В. Петрінко. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика2», 2020. 766 с.
4. Геополітика: Енциклопедія / Є. Суліма, М. Шепеляв, І. Білецький та ін. К.: Знання, 2013.
5. Геополітика: військово-політичні аспекти: навч. посіб. / наук. ред. М. Шлеменавич. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2011. 1. Кисельов Є. Методологія геополітики. Харків: Магістр, 2002.
6. Дністрянський М. С. Геополітика: навч. посіб. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2011. 436 с.
7. Гольцов А. Г. Геополітика та політична географія: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2019. 416 с.
8. Геополітика: підручник для вузів / А.Кудряченко, Ф.Рудич, В.Храмов. К.: МАУП, 2004. 296 с.

ЕФЕКТИ НАВЧАННЯ

Компетентності	Ефекти	Відповідний код критерію
Загальні	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.	ЗК 2
	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ЗК 3
	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗК 4
	Здатність працювати в міжнародному контексті.	ЗК 5
	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК 7
	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ЗК 8
	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.	ЗК 9
	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ЗК 12
Вміння	Ефекти	Відповідний код критерію
	Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.	СК 1
	Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.	СК 2
	Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.	СК 3
	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.	СК 4
	Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.	СК 5
	Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних	СК 9

	процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.	
Знання	Ефекти	Відповідний код критерію
	Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин	PH 1
	Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.	PH 4
	Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.	PH 6
	Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.	PH 7
	Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.	PH 8
	Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.	PH 9
	Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.	PH 13
	Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.	PH 16

МЕТОДИ РОБОТИ ТА НАВАНТАЖЕННЯ

ECTS кредити (1 ECTS = 30 годин роботи студента)	5
Загальне навантаження (годин)	150
Лекції (годин)	30
Семінарські заняття (практичні заняття) (годин)	24
Лабораторні заняття (годин)	–
Консультації (годин)	8
Самостійна робота (годин)	88
Елементи самостійної роботи студента	<i>Кількість годин</i>
читання літератури до занять	12
постійний огляд преси та інших засобів масової інформації	8
збір даних	8
аналіз та інтерпретація даних	8
виконання доручень та виконання домашніх завдань	6
групова робота поза аудиторією	6
підготовка та написання ІНДЗ	40
Загальна кількість годин	88